

Pia LUCIANI

Nicht van Joannes-Paulus I

Ze is de oudste dochter van Edoardo LUCIANI, wiens broer Albino in 1978 verkozen werd tot paus en als Joannes-Paulus I drieëndertig dagen aan het hoofd van de Kerk stond. Pia LUCIANI (67) laat zich nog altijd inspireren door wat haar oom vaak herhaalde: „Wie veel gaven ontving, moet die aanwenden ten gunste van de medemens.”

‘Mijn oom wees me op de heiligheid van het alledaagse leven’

Nicole LEHOUCQ

Onlangs was ze in de abdijkerk van Grimbergen te gast voor het Abdiforum voor Geestelijke Cultuur. Pia LUCIANI vertelde er over haar oom-paus. Ze woont in Noord-Italië, vlak bij Canale d’Agordo, dat Forno di Canale heette toen Albino LUCIANI er in 1912 werd geboren. Dat werd daar vorig jaar uitvoerig herdacht. Al zocht haar oom geen personen-cultus, zegt ze. „Hij streefde vurig naar nederigheid, wat blijkt uit zijn wapenspreuk, *Humilitas*.”

– Welk verhaal schuilt er achter uw voor-naam, Pia?

Ik ben de oudste van tien kinderen en werd genoemd naar een halfzus van mijn vader. Toen mijn opa mijn oma ontmoette, was hij een weduwnaar met twee vroegdove dochters. Een van hen, Pia, was als een tweede moeder voor mijn vader, zijn twee broers en hun kleine zus. Zo leerde ze mijn oom Albino lezen en schrijven nog vóór hij op school ging. Vraag me niet hoe ze het deed, maar ze was intelligent en moet een knappe onderwijzeres zijn geweest.

– U ging zelf ook lesgeven?

Tweeëndertig jaar gaf ik in het middelbaar Italiaans en Latijn, aardrijkskunde en geschiedenis. Soms liet mijn oom me een homilie nalezen, om te toetsen of die helder was geformuleerd. Bevestigde ik dat, dan merkte hij schamper op dat dat voor mij niet moeilijk was, aangezien ik talen onderwees. Hij werkte hard om zijn preken te brengen in een eenvoudige taal, verstaanbaar voor elkeen. Hij richtte zich vooral tot de gewone mensen. Dat vroeg zijn vader, die socialist en antiklerikaal was, hem toen hij priester werd.

– Had u een goede band met uw oom?

Zeker. Als oudste niet kende ik hem ook het langst. Ik herinner me de treinreis van twaalf uur toen ik naar het internaat vertrok. Mijn oom vergezelde me en troostte me toen heimwee me bij aankomst al overviel. Zo was hij, warm en bemoedigend. Tegelijk had hij een sterk karakter. We schreven elkaar veel, ook toen ik aan de universiteit studeerde. Later ging ik hem vaak en graag opzoeken. Mijn komst schonk hem rust, vooral als hij alweer te veel taken op zich nam.

Pia Luciani vertelt graag over haar oom, wiens sereniteit voortkwam uit zijn godsvertrouwen. © Frank Bahn Müller

– In 1978 werd uw oom paus. Kon hijzelf of uw familie dat bevroeden?

Mijn vader, Edoardo, was ervan overtuigd dat zijn oudere broer Albino paus zou worden. Wij achtten hem er zeker toe bewaam. Mijn oom was intelligent en had een stevige culturele vorming genoten. Hij had ook de gave om makkelijk contact

„Mijn oom, paus Joannes-Paulus I, ging naar de mensen toe met de glimlach van iemand die de moeilijkheden van het leven kent”

te leggen. „Op een dag zal men hem ons ontstelen”, zei mijn vader, doelend op de grote afstand naar Rome. Toen hij daadwerkelijk werd verkozen, was de familie dus trots en verdrietig tegelijk. Mijn oom moet die verkiezing zelf voorvoeld hebben, want in een brief noteerde hij dat er

tijdens het conclaaf geen gevaar dreigde: hij zou niet aan de beurt zijn. Wat er volgens mij op wijst dat hij de kans net wel reëel achtte en dat die gedachte bij hem hoop en wellicht ook vrees wekte.

– Uw oom staat bekend als de lachende paus. Wat ging er schuil achter zijn glimlach?

Mijn oom genoot van het mooie in het leven en hij had gevoel voor humor. Ik herinner me hoe hij bulderde van het lachen bij een komische film. Ontmoette hij mensen, dan toverde hij meteen een glimlach op zijn gelaat, zelfs al voelde hij zich zelf wat triest. „Heb je problemen, dan heb je immers nood aan iemand die je opvangt en die luistert, zodat jij je zorgen even kunt vergeten”, zei hij dan. Het was een serene glimlach waarmee hij op de mensen toestapte, een lach van iemand die zelf de moeilijkheden van het leven kent.

– Welke levenslessen onthoudt u van uw oom? Mijn vrijwilligerswerk, zoals mijn inzet voor een ontwikkelingsproject in Afrika, wordt nog altijd gevoed door wat hij steeds herhaalde: „Wie van God veel gaven kreeg, moet die aanwenden ten gunste van de medemens.” Dat nam hij zelf trou-

wens letterlijk. Door zijn vrijgevigheid werkte hij zich soms financieel in nesten.

Op een dag vroeg hij me of ik heilig wilde worden. Ik dacht meteen aan streng vasten of boeten en antwoordde dat ik dat niet zag zitten. Toen wees mijn oom me op de heiligheid van het alledaagse: elke dag trouw je taak vervullen, ook als die veeleisend en vermoeiend is, op de plek waar de Voorzienigheid je plaatst, uit liefde voor God en voor de naaste. Hij gaf daarbij het voorbeeld van de ouders van een kind met een beperking.

– Hecht u geloof aan de speculaties die de ronde doen over zijn overlijden?

Neen, dat lijken me hersenspinsels van journalisten. De korte tijd dat mijn oom paus was, voedt natuurlijk de fantasie. Onze familie is er echter van overtuigd dat ooms dood natuurlijk was. Ik zag mijn oom nog in Rome, zo’n tien dagen voor die fatale dag. Hij was rustig en vol zelfvertrouwen. Over het pausschap zei hij dat hij veel omhanden had. Hij herhaalde dat hij er niet naar gestreefd had, maar dat hij het, net als alle voorgaande benoemingen, aanvaard had, vertrouwend op God.